

Statsrådsberedningen
Kansliet för samordning av EU-frågor

Allmänna rådets möte den 21 maj 2024

Kommenterad dagordning

- 1. Godkännande av dagordningen**
- 2. (Ev.) A-punkter**

Ikke lagstiftande verksamhet

3. Förberedelse av Europeiska rådets möte 26–27 juni 2024: annoterad preliminär dagordning

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Vid mötet kommer ett utkast till annoterad dagordning inför Europeiska rådets möte den 26–27 juni att behandlas. På dagordningen står Rysslands aggression mot Ukraina, säkerhet och försvar, konkurrenskraft, yttre förbindelser och EU:s nästa institutionella cykel. Regeringen kommer att återkomma till detta inför Allmänna rådets möte den 25 juni.

Förslag till svensk ståndpunkt

Det är viktigt att Europeiska rådet fortsätter att hålla Ukraina högt på dagordningen och att EU fortsätter att stödja Ukraina politiskt, militärt, humanitärt och ekonomiskt så länge det behövs. Regeringen understryker vikten av att militärt stöd till Ukraina når fram så snabbt som möjligt.

Regeringen välkomnar initiativ som syftar till att stärka Europas försvarsindustri och göra den mer resilient, innovativ och konkurrenskraftig. På sikt kommer en stärkt försvarsindustri även att bidra till ett starkare stöd till Ukraina. Regeringen slår vakt om svensk försvarsindustris intressen, den transatlantiska länken och kompetensfördelningen mellan nationell nivå och EU-nivå.

Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget och erfarenheterna från

Rysslands invasionskrig i Ukraina anser regeringen att det är viktigt att stärka EU:s arbete med civil beredskap och krishantering. Regeringen stödjer således initiativ som ökar hela samhällets motståndskraft och beredskap utifrån ett allriskperspektiv.

Regeringen välkomnar att Europeiska rådet fortsätter att hålla EU:s långsiktiga konkurrenskraft på agendan. Som en uppföljning av Europeiska rådet i april, kommer diskussionen särskilt fokusera på arbetet med att stärka och ytterligare integrera EU:s kapitalmarknader. Det är centralt för EU:s långsiktiga konkurrenskraft och tillväxt. För att stärka konkurrenskraften för EU:s och Sveriges kapitalmarknader krävs en marknadsbaserad ansats. Det krävs framför allt reformer på nationell nivå för att öka privatpersoners sparande via kapitalmarknaderna och mobilisera mer kapital. Åtgärder för att utveckla kapitalmarknadsunionen bör inspireras av, och värna, välfungerande nationella kapitalmarknader.

Under de senaste åren har diskussionen om EU:s utvidgning tagit förnyad fart och därmed även diskussionen om hur EU behöver anpassas för att kunna ta emot nya medlemmar. Regeringen välkomnar att en färdplan för EU:s interna reformarbete ska beslutas. Regeringen bedömer avseende anpassningar av EU:s institutionella system att nödvändiga sådana kan och bör genomföras utan fördragsändringar.

Det ligger i Sveriges intresse att den strategiska agendan för 2024–2029 och nästa kommission fokuserar på viktiga frågor, såsom stödet till Ukraina, säkerhet och försvar, hur EU förbereder sig för nästa utvidgning, konkurrenskraftsfrågor i bred mening, energi- och grön omställning, hantering av migrationen och bekämpning av gränsöverskridande organiserad brottslighet. EU:s arbete ska i alla delar bygga på tydliga krav på och efterlevnad av respekten för rättsstatens principer.

Under 2024 ska flera högnivåposter inom EU:s institutioner tillsättas. Europeiska rådets ordförande har kallat till ett informellt möte den 17 juni då en inledande diskussion ska hållas mot bakgrund av resultatet i valet till Europaparlamentet. Vid det ordinarie mötet i juni kommer Europeiska rådet eventuellt att föreslå en kandidat till posten som ordförande i kommissionen till Europaparlamentet. En viktig utgångspunkt för alla högnivåtillsättningar är bästa möjliga kompetens på ledande poster. Regeringen verkar för en handlingskraftig ordförande i kommissionen. Det samlade resultatet av högnivåtillsättningarna bör präglas av politisk och geografisk balans som även tar fördelning mellan kvinnor och män samt mellan stora och små medlemsstater i beaktande.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan har inte tidigare behandlats i riksdagen.

4. Rättsstatsdialog: landspecifika diskussioner

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Sedan år 2020 genomförs den årliga rättsstatsdialogen genom en horisontell diskussion och landspecifika diskussioner under både höst och vår, med utgångspunkt i kommissionens årliga rättsstatsrapport. Dialogen utvärderades under hösten 2023 och ordförandeskapsslutsatserna bekräftar väsentligen detta arbetssätt.

De landspecifika diskussionerna vid Allmänna rådet den 21 maj omfattar Cypern, Lettland, Litauen och Luxemburg. De kommer i enlighet med praxis att baseras på den inledande sammanfattningen i respektive landkapitel i kommissionens rättsstatsrapport för 2023. Kommissionen granskar i rättsstatsrapporten utvecklingen med fokus på fyra områden: domstolsväsende, korruptionsbekämpning, mediernas frihet och mångfald samt bredare institutionella frågor som rör kontroller och motvikter. De fyra aktuella medlemsstaterna kommer att få möjlighet att presentera de viktigaste utvecklingstendenserna och särskilda aspekter av sin nationella ram för rättsstatsprincipen. Därefter kommer övriga medlemsstater att ges möjlighet att lämna synpunkter och ställa frågor om situationen i de fyra länderna och på ett konstruktivt sätt dela med sig av sina erfarenheter och bästa praxis i de ämnen som tagits upp.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen värderar rättsstatsdialogen som en grundläggande och nödvändig del av arbetet med att stärka respekten för rättsstatens principer i hela EU och förebygga att rättsstatsproblem uppkommer eller förvärras.

Rättsstatsrapporten 2023 visar att det i medlemsstaterna fortsatt finns problem som kräver uppmärksamhet. Det bekräftar hur angeläget det är att landspecifika diskussioner äger rum för att diskutera utvecklingen i samtliga medlemsstater.

Mot bakgrund av situationen i de medlemsstater som nu är aktuella för granskning avser regeringen att fokusera på betydelsen av ett oberoende och effektivt domstolsväsende, korruptionsbekämpning samt vikten av delaktighet och tillgång till information för olika aktörer i ett väl fungerande samhälle.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Landspecifika diskussioner behandlades senast i EU-nämnden den 26 januari 2024 inför Allmänna rådet den 29 januari 2024. De gällde Italien, Frankrike, Kroatien och Spanien.

5. Rättsstatsprincipen i Polen – artikel 7.1 i EU-fördraget (motiverat förslag)

Informationspunkt

Förslagets innehåll

Kommissionen aktiverade artikel 7 i EU-fördraget mot Polen genom ett motiverat förslag den 20 december 2017. I förslaget redogör kommissionen för sina farhågor avseende rättsstatens principer i Polen. Hittills har sex utfrågningar med Polen hållits i rådet, den senaste i maj 2023.

Den polska regeringen begärde en punkt på Allmänna rådets dagordning den 20 februari 2024. Vid mötet presenterade man en handlingsplan med reformåtgärder för att återupprätta rättsstaten i Polen och möjliggöra att artikel 7-förfarandet avslutas. Vid Allmänna rådets möte den 19 mars informerade Polen muntligt, under övriga frågor, rådet om genomförandet av handlingsplanen. Kommissionen har meddelat att den mot bakgrund av det polska reformarbetet slutfört sin analys av rättsstatssituationen i Polen. Kommissionen anser att det inte längre finns någon sådan ”klar risk” för ett allvarligt åsidosättande av rättsstatsprincipen i Polen som avses i artikel 7.1 i EU-fördraget. Vid Allmänna rådet den 21 maj ska kommissionen informera rådet om grunderna för sin bedömning och sin avsikt att dra tillbaka det motiverade förslaget. Medlemsstaterna/rådet kommer att ha möjlighet att kommentera.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan om rättsstatens principer i Polen behandlades senast i EU-nämnden den 15 mars 2024 inför Allmänna rådet den 19 mars 2024.

6. Övriga frågor

-